

σμα " ὅτι ὅλα αἱ ὑποστάσεις ἢ πνευματικαὶ ἢ σω-
ματικαί, δεῦν εἶναι ὑποστάσεις, καὶ ἀπλοῖ ἔσοποι-
αὶ μετὰ τὸ βῦοιξεν ἔπειτα δρόμον εἰς τὸ νὰ θεμελιώ-
σῃ, ὅτι ὅλα εἶναι ἀναγκαῖα, ἢ τίποτες δεῦν εἶναι ἐ-
λόθ' ἄφρον· ὅτι ἢ ὁ ἴδιος Θεὸς εἶναι ὑπακείμενος εἰς
μῖαν ἀπόλυτον ἢ ἀμετακίνητον ἀνάγκην, ἢ νὰ ποσά-
ξῃ τοῖσθ' ὅπως τὸν πανθεῖσμον, καὶ τὴν εἰμαρμένην
εἰς τὴν ἐχάτην ἀτοπίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περί τῆς ἀληθινῆς Ἀρχῆς τῆ Κόσμου.

Ἀφ' ἔδεῖξάμεν τὰς διαφόρας δόξας τῶν παλαιῶν
Φιλοσόφων περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν πραγμάτων, καὶ ἀπε-
δείξάμεν τὸ ψεύδος τῶν, καιρὸς εἶναι ἤδη νὰ εἰπῶμεν
τὴν ἀληθινώτατην ἀρχήν.

ΑΡΘΡΟΝ Α'.

Περί τῆς Κτίσεως τῆ Κόσμου.

Τὴν ἀληθινὴν ἀρχήν τῶν πραγμάτων μᾶς τὴν
ἐρμηνεύσεν ὁ Μωϋσῆς εἰς τὰ πρῶτα Κεφάλαια τῆς
Γενέσεως, ἢ κοντὰ ὅπως αὐτὴ ἔχει ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὅλλω
ἐκείνῳ τὴν βεβαιότητα, ὅπως πρέπει νὰ ἔχεν αἱ
θεῖαι Γραφαί, τὸτ' ἔστι τὰ ἀσφαλτα λόγια τῆ ἰδίας
Θεῶ, ἔχει ἀκόμη ἢ μῖαν πλήρη βεβαιότητα, ἢ ἐνάρ-
γειαν τεθεμελιωμένην ἐπάνω εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον.

Ἐπειδὴ ἂν ὁ κόσμος δεῦν ὑφίσταται ἀφ' ἑαυτῶ,
καθὼς ἀπεδείξαμεν, ἔπεται ἀναγκαίως νὰ ἔλαβε τὴν
ὑπαρξίντε ἀπὸ σῖα ὄν ὑφιστάμενον παρ' ἑαυτῶ, τὸτ' ἔ-
στιν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Β'. Αν ὁ κόσμος πρὸ τῆς ὑπάρξεώς τε δὲν ὑφίστατο, ὅθεν ἦτον ἐδὲν, πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἐκτίθῃ ἀπὸ τῆς μηδενός.

Γ'. Αν δὲν ἐκτίθῃ ἀπὸ Θεῦ ἀπ' αἰῶνος, καθὼς ἀπεδείχθη ὅτι ἀλόγως ἐπέσβουεν ἡ Α' ρισοτέλης, ἐκτίθῃ λοιπὸν ἐν χρόνῳ, καθὼς μᾶς βεβαιώνει ἡ Γεωσις.

Μένει ἄρα νὰ ἰδῶμεν μόνον εἰς ποῖον χρόνον, καὶ με ποῖον τρόπον ἐκτίθῃ.

Α Ρ Θ Ρ Θ Ν Β'.

Περὶ τῆς εἰς ποῖον χρόνον ἐκτίθῃ ὁ Κόσμος.

Διὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐκτίθῃ ὁ κόσμος, εἶναι ἀδιύατον νὰ προσδιορισθῇ με ἀκρίβειαν.

Τὰ τιτανώδη (ἀσβεσώδη) ὄρη, τὰ ὅποια εἶναι πρὸ μὲν ὄπιθεν ἀλλήλοις, πρὸ δὲ μεμικρῶς μετὰ τὰ ρεανιτώδη καὶ λεπιδωτώδη· τὰ εἰπεκώδη ἢ ξιφώδη, ἢ κρηανώδη ὄρη, τὰ ὅποια φαίνονται ὅτι συγκροπῆνται ἀπὸ ποταμείας ὑλας· τὰ πρόδηλα σημεῖα τῆς ἀπὸ καιρῶν ἀμνημονούτης κρατήρων· ἢ ἐν ταῖς ὄρεσι πρόβασις τῆς σρωμάτων τῆς πότε μὲν ὀρειντικῶν, πότε δὲ ἐγκεκλιμμένων εἰς τὸν ὀρίζοντα, πότε σχεδὸν καθεστῶν, πότε τελείως ἀνωμάτων, αὐτὰ ὅλα μᾶς δίδου μόνον σημεῖα μεγάλων μεταβολῶν, ὅπρ' ἠκολέθησαν εἰς τὸν κόσμον, χωρὶς ὅμως νὰ μᾶς δώσεν κανεὶν φῶς ἵνα νὰ προσδιορίσωμεν μῆτε πότε ἠκολέθησαν αὐταὶ αἱ μεταβολαί, μῆτε πόσος καιρὸς ἀπέρασε πρὸ τῆς νὰ ἀκολουθήσεν.

Οἱ λογαριασμοὶ τῆς κατοίκων τῆς Ἰσπανικῆς Βετικῆς, ὅπρ' εὗγαναν ἀπὸ ἐξ χιλιάδας χρονικῶν, τῆς Ἰνδῶν, οἱ ὅποιοι ἀειθμεσαν 6461 χρόνας ἀπὸ τὸν Βακχόν

χον ἕως τὸν Ἀλέξανδρον, τῶν Αἰγυπτίων, οἱ ὅποιοι διήκουσαν ἢ ἔχον 12, ἢ 15 χιλιάδων χρόνων ἰσορείαν, καὶ ἀπέδιδαν 18000 χρόνας εἰς τὰς βασιλείας τῶν Θεῶν, καὶ τῶν Ἡρώων τες, εἰς τρόπον ὅπως ἀνεβίβαζον τὴν ἀρχαιότητά τες εἰς 30000 χιλιάδας χρόνας καὶ ὑπερότερον, τῶν Χαλδαίων, οἱ ὅποιοι καὶ τὸν Σικελιώτην Διόδωρον εἰς τὸν καιρὸν ἀκόμη τῶν Ἀλεξάνδρου ἐκαυχῶντο πῶς εἶχαν 473 χιλιάδων χρόνων αστρονομικὰς ἀσφατηρήσεις, οἱ λογαριασμοὶ λέγω τῶν τῶν Ἑθνῶν φαίνονται καὶ πάντα μυθώδεις, ἔξω ἀν' ἐροῦσαν διὰ χρόνον τὴν ἑβραϊκὴν τῆς Σελιώως, τὸ ὅποιον ἔκαμναν πολλοὶ, καθὼς μᾶς λέγουσιν ὁ Μακρόβιος, ὁ Εὐδοξος, ὁ Βάρων, ὁ Διόδωρος, ὁ Πλίνιος, ὁ Πλάταρχος, καὶ ὁ ἱερός Αὐγουστίνος, ἢ καὶ μίαν μόνον ἡμέραν, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ ἐγένεταν μερικαῖς φοραῖς, καθὼς μαρτυρεῖ Παλαίφατος, καὶ Σείδας.

Τὰ πλέον βέβαια τεκμήρια ἔπρεπε νὰ τὰ λάβωμεν ἀπὸ τῆς θείας Γραφῆς, ὡς βιβλίον παλαιότερον ἀπὸ ὅλα ὅσα ἔχομεν, καὶ μίαν αὐθεντίας τῶν ἀνωτέρας ἀπὸ κάθε ἄλλο· ὅμως καὶ ἐδῶ πολλὴν διάφορὰν δέσκειμεν μεταξὺ εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν, καὶ τὸ Σαμαρείτιον κείμενον, καὶ εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν ἑβδομήκοντα· καὶ μάλιστα διὰ τῶν χρόνων, ὅπως ἀπέρασαν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τὸν κατακλυσμὸν, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἕως τὸν Ἀβραάμ· καὶ μίτη εἶναι εὐκόλον νὰ συμβιβασθῶν, μὴ ὅλον ὅπως κατεγίνηκαν πολλὰ εἰς τὸ Ἰάβλιος ὁ Ἀφρικανός, Διονύσιος ὁ μικρός, ὁ Εὐσέβιος, ὁ Ἅγιος Κύριλλος, Βέδας, Σκαλίγερος, Πεταύιος, Οὐσέριος, Μερχάμ, Βόσιος, Πάγισ, Ριτζιόλης, Πεζρόν, Δεβινιόλ, Φρερέτ, Νότων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ, εἰς τρόπον ὅπως ἔγιναν ἕως ἑβδομήκοντα διάφορα συστήματα Χρονολογίας, ἀπὸ ἡμπόρεσεν ὅμως ἀκόμη νὰ ἀποφασισθῆ ποῖον εἶναι τὸ ἀληθινόν.

Διὰ νὰ ἀναφέρωμεν μερικὰ ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα, λέγομεν ὅτι ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τὴν ἑβραϊκὴν τῶν Χριστῶν.

Ο' Σκαλίγερος ἀειθμεῖ χρόνος	3950
Ο' Πεταύιος	3984
Ο' Ούσέριος	4004
Ο' Ριτζίολης κατὰ τὴν Βελγίαν	4184
———— κατὰ τὴν 70	5634
Ο' Ευσέβιος	5200
Ο' Α' λφόνσειοι Πίνακες	6934

Ανάμεσα ὁμως εἰς τὸς δυο διαφορίας συστημάτων, ἡ Χρονολογία, ὅπως κοινότερον τὴν σήμερον ἀποδέχονται (ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἀκολουθήσωμεν μίαν δια νὰ συναφωμεν τὴν Ἰσορείαν), εἶναι ἐκείνη τῆ Ούσσερίε.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Γ'.

Περὶ τῆ Τρόπης, κατ' ὄμ ἐκτίθη
ὁ Κόσμος.

Μὲ ἄλλον τρόπον βέβαια δεῖν ἠμπορῆσε νὰ κτεθῆ ὁ κόσμος, εἰμὴ παραδόξως ἐκ τῆ μὴ ὄντος. Ἐπειδὴ μὲ ὅλον ὅπως οἱ παλαιοὶ Φιλόσοφοι τὸ εἶχαν δια ἀξίωμα, ὅτι ἐκ τῆ μηδενός εἰδὲν γίνεται, δια τὸ ἄποϊον καὶ παρεδέχθησαν τὴν ὕλην αἰδίου, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ὑπάρχουσαν μὲ ὅλον τῆτο, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν, ὅτι ἡ ὕλη δεῖν ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχη ἀφ' ἑαυτῆς. ἔπεται ὅς ἀνάγκης ὅτι μίαν φοράν δεῖν ὑπῆρχε, καὶ ἐκ τῆς ἐκτίθη ἀπὸ τῆ μηδενός.

Μὲ ποῖον τρόπον ὁμως παράγαλλο ὁ Θεὸς τὴν ὕλην ἐκ τῆ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, εἶναι βέβαια παράγμα ἀκατάληπτον, ὡς πρὸς ἡμᾶς, μὲ τὸ νὰ εἶναι πολλὰ ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ἐδικλῆ μας δύναμιν τὸ νὰ κάμωμεν τί ἀπὸ τὸ μηδὲν, καὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀληθέστατον ὡς πρὸς ἡμᾶς ὅτι ἐκ τῆ μηδενός εἰδὲν γίνεται. ἡ ἀγνοία ὁμως τῆς Τρόπης δεῖν ἀναίρει τὴν ἀληθειαν τῆς πράγματος, ὅποτε εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι

ὅτι τῆτο δυνῆμπορᾶσε νὰ εἶναι ἀλλέως, καὶ ὅτι ὁ κόσμος δυνῆμπορᾶσε νὰ ὑπάρχη ἀλλέως, ἅθλα ἀπερνῶντας διὰ μιᾶς ἀπείρου δυνάμεως ὑπὸ τῆς αὐτοπαρξίαν εἰς τῆς ὑπαρξίν, τὰτ' ἔσιν ὑπὸ τῆ μη ὄντος εἰς τὸ εἶναι.

Διὰ δὲ τῆς ποσότητος τῆς χρόνου, ὅπῃ ἐχρησάθη εἰς τῆτο, ἡ Γένεσις ἀναφέρει ἕξ ἡμέρας, ὑπὸ τὰς ὁποίας εἰς τῆς α. ὁ Θεὸς ἐκτίσε τὸ φῶς· εἰς τῆς β. τὸ σπέρμα· εἰς τῆς γ. τῆς θάλασσαν, τῆς γῆς, καὶ τὰ φυτὰ· εἰς τῆς δ. τὸν Ἡλίον, τῆς Σελήνης, καὶ τὰ ἀστρά· εἰς τῆς ε. τὰς ἰχθύας (ψάρια), καὶ τὰ πτηνά· εἰς τῆς ἕκτου τὰ τετράποδα, καὶ τὸν ἀνθρώπον.

Καὶ ἐδῶ ὅμως λαφωνᾶν οἱ Συγγραφεῖς ἀν' αὐταὶ αἱ ἡμέραι ἄρεπῃ νὰ ἐννοηθῆν ἡμέραι ἀληθινὰ καὶ φυσικὰ, ἢ ὡς ἐκφράσεις μεταφορικὰ, καὶ ἢ κτίσις τῆς παντὸς ἄρεπῃ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡμοίωσις ἐν ἀκαρεῖ. Εἰς τῆς τῆς τελευταίας γνώμης φαίνεται νὰ κλίνῃ ὁ Ἱερός Λύγιστος· καὶ βέβαια ἐκεῖνος, ὅπῃ ἡμπορεῖ μὲ ἐνα μόνον κίνημα βελήσεως νὰ κτίσῃ ἐνα πᾶν μα ἐκ τῆ μη ὄντος, ἡμπορεῖ μὲ τὸ ἴδιον κίνημα καὶ κτίσῃ καὶ χιλιάδας καὶ μυριάδας, καὶ εἰς τῆτο δυνῆ χρειάζεται, ἅθλα μίαν στιγμὴν. Μ' ὅλον τῆτο ἡμπορεῖ νὰ ἐφανῆ εἰς τὸν Θεὸν ἀρεσὸν νὰ μεταχειριθῆ πραγματικῶς ἕξ ἡμέρας· ἡμπορᾶσεν ἀκόμη νὰ τῆ ἀρεσὴ νὰ μεταχειριθῆ καὶ ἕξ χρόνος· τίς ἡμπορεῖ νὰ τῆ ζητήσῃ λογαριασμὸν ὅτι τῆ;

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Δ'.

Ἰπόθεσις τιμῶν Νεωτέρων περὶ τῆς μορφώσεως τῆς Κόσμου.

Ε' Ἐνα ὑπὸ τὰ δυσκολώτερα ζητήματα εἶναι καὶ ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὅποῖον ἐνηκολήθησαν μερικοὶ τῶν νεωτέρων

ρων φιλοσόφων, ἵνα νὰ καταλάβω με ποιῆς ἔργων
διέταξεν ὁ Θεὸς τὴν τὴν μεγάλην μηχανὴν, καὶ
ποιῶν ἅπασα τὰ μέρη τῆς ἐδημιουργήσεως αὐτῶν, καὶ ποιῶν
ἕτερα.

δ. Α'. Γ' πόθεις τῆς Καρτεσίας.

Ο Καρτεσιος ἐφαντάθη τὸ πλατύτερον καὶ θρασύτε-
ρον σύστημα περὶ τῆς μηχανισμῶν τῆς Κόσμου. Αὐτὸς
θέλει α'. Ὅτι ὁ Θεὸς εἰς τὴν ἀρχὴν ἔκαμψεν εἰς ἓνα σύ-
νολον ἀπείρου ἐκτάσεως, τῆς ὁποῖε τὰ πέρατα δὲν ἤμ-
πορῶν νὰ πέσω εἰς κατάληψιν, ὅλον ὅμως ὁμοιό-
μορφον, ὅλον διηρημένον εἰς κύβους μικροτάτους, καὶ αὐ-
τὰς τὰς κύβους ἐφαρμόζοντας εἰς ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον, χω-
εἰς τὸ ὠδαιμικρὸν κέντρον, ἢ ἑλάλειμμα. β'. Ὅτι εἰς
κάθε εἰς ἓνα ἀπὸ αὐτὰς τὰς κύβους ἐπέθηκε δύο κινήσεις,
μία περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα, καὶ ἄλλω δινώδη ἑπιγύρω
εἰς εἰς ἓνα κέντρον κοινόν· καὶ ὅτι τόσα κέντρα ἐδιώρισεν,
ὅσα ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ ἄστρα, οἱ κομήται, καὶ οἱ
πλανῆται. γ'. Ὅτι ἀπὸ τὴν περὶ τὰ ἴδια κέντρα πε-
ριστροφῶν αἱ γωνίαι τῶν κύβων τῶν ἐπιπέφθησαν,
καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐγενήθησαν δύο εἶδη ὕλης, μία ἑλα-
φανῆς, ἢ ὁποῖα ἐγενήθη ἀπὸ τὴν λεπτοτάτῃ κόνιν
αὐτῆς τῆς συμπίψεως, τὴν ὁποῖαν τὴν ὀνομάζει
πρῶτον στοιχεῖον· καὶ ἄλλη ἀτίτυπος συγκεκομημένη
ἀπὸ τὰ σφαιρίδια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμεταβάλλθησαν οἱ
κύβοι, καὶ ἐπιπέφθησαν αἱ γωνίαι τῆς, τὴν ὁ-
ποῖαν τὴν ὀνομάζει δεύτερον στοιχεῖον. δ'. Ὅτι τὰ
μέγιστα τῶν δεινῶν στοιχείων, ἀποκτῆντας ἑκ τῆς δινώδους
κινήσεως μίαν μεγαλιτέραν δυνάμιν κεντροφύγα, ὤ-
θησαν πρὸς τὸ κέντρον τὰ μέγιστα τῶν πρῶτων στοιχείων,
καὶ ἵνα τὰ εἰς τὸ κέντρον τῆς κάθε δίνης ἐχηματί-
θησαν ὡς ἄλλοι τόσοι Ἡλιοί. ε'. Ὅτι ἀδυνατίζον-
τας ἢ κινήσεις εἰς μερικὰς δίνας, τὰ μέγιστα τῶν δεινῶ-
ν στοιχείων ἔπεσαν πάλιν πρὸς τὸ κέντρον, καὶ ἐκο-
νία-

νίασαν ἐκείνας τὰς Ἡλίους, οἱ ὅποιοι διὰ αὐτὸ ἐμεταβάλλθησαν εἰς πλανήτας, καὶ κομήτας. 5. Ὅτι ἡ ἀδύνατος κίνησις τῶν δινῶν τῶν πλανητῶν ἐκαμῆν αὐτὰς τὰς πλανήτας νὰ καταπαθῶν εἰς τὴν μεγαλιτέραν κίνησιν τῶν δινῶν τῶν ἀληθινῶν Ἡλίων, καὶ νὰ ἀναγκασθῶν νὰ γυεῖζεν ὁλόγυρα εἰς αὐτὰς καὶ διὰ φόρους ἀποσάσεις, καὶ τὴν διὰφορον πυκνότητά τας· ἐπειδὴ οἱ μανώτεροι ἐπλησίασαν περισσότερο εἰς τὸ κέντρον, ἕως ὅπῃ ἐβῆσαν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἡλιακὴν δίνω εἷνα ἔρωμα (διὰ νὰ εἰπῶ ἔτσι) πυκνότητος ἴσον μετὰ τὸ ἐδικόν τας, καὶ οἱ πυκνότεροι διὰ αὐτὸν τὸν λόγον ἐστάθησαν μακρύτερα ἀπὸ τὸ κέντρον. 6. Ὅτι οἱ Κομήται ὡς ἐναντίας ὠθιούτες διὰ τῆς ἐφαπτομένης τῶν δινῶν, ἀπερνῶν πάντοτε ἀπὸ μίαν δίνω εἰς ἄλλω εἰς τὸ ἀπειρον διάστημα τῆς ἔρανθ.

Τὸ ψεῦδος ὅμως τῆς τῆς συστήματος τὸ εἶδειξαν πληρέστατα πρῶτον ὁ Νότων, ἔπειτα καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι Ἀστρονόμοι, ἀποδείχνοντας ὅτι αἱ δίναι τῆς Καρτεσίας ἀντίκεινται ἐν διὰμέτρῳ εἰς τὰς ἀληθινὰς κινήσεις τῶν ἔρανθίων σωμάτων. Ἡμεῖς ὡς τῆς ἀναφερόμεθα εἰς ἐκεῖνο, ὅπῃ εἶπων πληρέστατα ἐπάνω εἰς αὐτὸ οἱ Νότωνιανοὶ (1), καὶ λέγομεν μόνον ὅτι διὰ νὰ καταβάλλῃ τινὰς καὶ κράτος τῆς τῆς σύστημα, φθαίνει καὶ νὰ τὸ θεωρήσῃ μόνον εἰς τὴν πρῶτῳ ἀρχῆ τῆς.

Ἐπειδὴ αὖ ἡ ὕλη εἰς τὴν ἀρχῆ ἦτον διηρημένη εἰς τόσας κύβας, καὶ αὐτοὶ ὅλοι ἦτον συσφραπτόμενοι ἀλλήλων, χωρὶς κανένα διὰλειμμα, καὶ ὅλοι ἐντελῶς ἔρσοι καὶ ἀδιὰχώρητοι, ἡ περιστροφικὴ κίνησις ἦτον ἀπολύτως ἀδύνατος εἰς αὐτὰς τὰς κύβας. Ἀνίσως εἷνα κινώτιον ἦθελεν εἶναι γεμάτων κύβας (μικρὰς ἢ μεγά-

(1) Φθαίνει νὰ ἰδῆ τινὰς ἐκεῖνο ὅπῃ λέγει περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ὁ Δαλαμπέρτ εἰς τὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς Φραντζῆας. Ἄρθρ. Tourbillons, ἢτοι Δίναι.

γάλως δοῦν μᾶς μέλει) εἰς τρόπον ὅπως νὰ ἐφαρμό-
ζονται καὶ πάντα ὅλοι εἶναι μὲ τὸν ἄλλον, χωρὶς
κάνειν κένον, ἢ δαλείμμα, ἅς ἐκοπίαζαν ὅλοι οἱ
Καρπεῖοι εἰς νὰ κάμνουν κἀνεία ἀπὸ αὐτῆς τῆς κύ-
βης νὰ κινήθῃ ποτε πρὸς ἑαυτόν. Λοιπὸν ἀφ' ἑαφαι-
ρεθῆναι τὸ δυνατόν αὐτῆς τῆς πρώτης κινήσεως ἀπὸ τῆ-
ς τῆς κύβης, βλέπει καθ' ἑαυτῆς ὅτι ἀφαιρῶνται καὶ
ἄλλα τὰ λοιπὰ.

δ. Β'. Υ'πόθεσις τῆς Βερνέτις, ἔ Βίρωμος.

Θωμάς Βερνέτις ὁ Ἀγγλὸς ἐφευρέθη μόνον εἰς
τὸ νὰ φαντασθῇ μίαν νέαν θεωρίαν περὶ τῆς χηματι-
σμῆς τῆς γῆς (Theoria Telluris sacra). Αὐτὸς δι-
ακρίβηται ὅτι ὁ Θεὸς ἐκτίσεν τῆς ἄλλης Πλανήτας
πολύ ἤδη προσηύτερα ἀπὸ τὴν Γῆν, ὁμοίως καὶ τὸν
Ἡλίον, καὶ τὰ ἄστρα, καὶ τὰ ἔβαλεν ὅλα εἰς τὴν τά-
ξιν τῆς καὶ ὅτι θέλωντας τέλος πάντων νὰ κάμῃ τὴν
Γῆν, ἔκαμῃ προσηύτερα εἶνα μέγαν ὄγκον ὕλης διηρη-
μένης εἰς μέρη ἁφύρων εἰδῶν, καὶ ὅτι ἀνακατώνοντας
αὐτὰ τὰ μέρη, ἔκαμῃ ὅπως τὰ βαρύτερα καὶ σφραϊτέρα
νὰ συναχθῶν εἰς τὸ κέντρον, εἶνα ἐχημάτισαν τὴν
καρδίαν (εἶνα νὰ εἰπῶ ἔτσι) τῆς Γῆς, καὶ τὰ ῥόδια
νὰ πλέων ἔγυρῶν εἰς αὐτό. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ῥόδια
μέρη, τὰ παχύτερα καὶ ἐλαιώδη ὡς κρφότερα, ἐγῆ-
κασ ἀπᾶν, καὶ ἐχημάτισαν πρώτα μίαν μαλακὴν ἐ-
πιδερμίδα (πετσαλέδα), ἢ ὁποῖα μᾶλλον ταῦτα ἐπῆ-
γε χονδρῶντας καὶ σκληραίνοντας. Μὲ τῆτο ἢ ἐπιφά-
νεια τῆς Γῆς κατ' ἀρχὰς ἦτον ὅλη λεῖα, ἀπαλωτάτη
καὶ ἐφορώτατη· ἐπειδὴ ἐζωογονῶνταν ἀπὸ τὸν Ἡλίον
καὶ ἐνοτίζονταν ἀπὸ τὰς ἀφθόνους ἀτμίδας τῆς ὑπο-
γείης θαλάσσης. Μὲ τὴν πολυκαιρίαν ὅμως ἐπικρα-
τήσας ἢ ὑπερβολικὴν θερμὴν τῆς Ἡλίου ἐσκάσεν (ἢ
ἐπιφάνεια τῆς γῆς) εἰς πολλὰ μέρη, ἐγῆκασ ἀπὸ
κάτω ἀπὸ τὴν γῆν τὰ νερά, ὅπως τὴν ἐπλημμύει-
ζαν

ζαν ὄλλω, καὶ ἐποροξνήσαν ἐκεῖνο, ὅπῃ ἡ Γένεσις εἶπε κατακλυσμὸν· καὶ ἀπὸ αὐτῶ τῶ καταστροφῶ ἐπει-
 τα ἐξηγήθησαν αἱ ἠπειροὶ, καὶ τὰ νησῖα, καὶ τὰ ὄρη,
 καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀνωμαλίαι, ὅπῃ τῶρα βλέπομεν.

Ὅτι ὁ Ἡΐλιος, καὶ τὰ Ἄστρα, καὶ οἱ Κομήται, καὶ
 οἱ Πλανῆται ἐκτίθησαν πολὺ παροτήτερα ἀπὸ τῶ
 Γῶ, ἦτον δόξα καὶ τῷ Γαλιέλλμ τῷ Βίτωνος· καὶ ὅτι
 ἡ ἀπειροξνήσις τῆς Μωυσέως ἀποτείνεται μόνον εἰς τὸν
 χηματισμὸν τῆς Γῆς. Μάλιστα καὶ αὐτὸ τὸ συνόλον
 τῆς Γῆς ἐγένετο εἰς τῶ ἀρχῶ μαζί με τὸν ἔρανον,
 εἰς τὸ ὁποῖον τῶ ἀναφέρεται κατ' αὐτὸν τὸ, “ ἐν ἀρ-
 χῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἔρανον καὶ τῶ γῶ. “ Ὁ-
 μως αὐτῇ εἰς τὰς ἀρχὰς ἦτον ἀπειροξνήσις ἀπὸ μίαν
 ἀτμοσφαῖραν τὸσον πυκνῶ, ὅπῃ τὸ φῶς δὲν ἠμπο-
 ρεσε νὰ διαπεράσῃ, ὅθεν “ καὶ σκότος ἐπέκειτο ἐπά-
 νω τῆς ἀβύσσου “. Κατ' ὀλίγον ὀλίγον ὁμως ἀρχισε
 νὰ διαπερνᾷ τὸ φῶς, καὶ διὰ τῶ λέγεται ὅτι τῶ
 πρώτῃ ἡμέρῃ, (ἡ ὁποία ὁ Βίτων διῶχυρίζεται πῶς
 πρέπει νὰ ἐννοῖται διὰ εἷνα χρόνον) ὁ Θεὸς ἔκαμε
 τὸ φῶς· τῶ δεύτερῃ, ἢ τὸν δεύτερον χρόνον ἡ ἀτμο-
 σφαῖρα ἐμάνετο ἀπειροξνήσις, εἰς τὸ ὅπῃ ἀρχι-
 σε νὰ φαίνεται τὸ σπέρμα· τῶ τρίτῃ, ἐσκληρω-
 θη ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ἀπὸ τῶ ὁποῖαν διεχωρίθη
 τὸ ὕδωρ, ὅθεν “ καὶ ὤφθη ἡ ξηρὰ. “ τῶ τετάρτῃ,
 μετὰ τὸ νὰ ἐκαθάρισε μετὰ τελειότητα ὁ ἀῆρ, ἐφάνησαν
 καθαρὰ ὁ Ἡΐλιος, ἡ Σελήνη, καὶ τὰ Ἄστρα, καὶ διὰ
 τῶ ἡ Γένεσις λέγει ὅτι ἐκτίθησαν τῶ τετάρτῃ ἡ-
 μέρῃ· τῶ πέμπτῃ ἐκτίσεν ὁ Θεὸς τὰ πτηνὰ εἰς
 τὸν ἀέρα, καὶ τὰς ἰχθύας εἰς τὰ ὕδατα· τῶ ἕκτῃ
 τέλος πάντων, ἀφ' ἧ ἐσκληρωθή ἡ Γῆ καλὰ, ἐκτι-
 σεν εἰς αὐτῶ τὰ τετράποδα, καὶ τὸν ἀνθρώπον.

Ὅσον διὰ τὸν κατακλυσμὸν αὐτὸς διῶχυρίζεται πῶς
 ἐποροξνήθη ἀπὸ εἷνα Κομήτῃ, ὁ ὁποῖος ἀπερνῶντας
 πλησίον ἀπὸ τῶ Γῶ, ἐσήκωσε μετὰ τῶ ἕλξιν τὰ
 νερά, καὶ ἐποροξνήσε μίαν μεγάλῃ πλημμύρῃ, ἡ ὁ-
 ποία ἐχύθη πάλιν ἐπάνω εἰς τῶ Γῶ, εἰς τὸν
 ἴδιον

ἴδιον καιρὸν ὅπῃ αἱ πάμπολαι ἀτμίδες τῆς ἐρᾶς τε, αἱ ὁποῖαι ἐμανώθησαν, καὶ ἔπεσαν κάτω εἰς ῥαγδαίον βροχίῳ. Ἀπὸ αὐτῶ τῶ καταστροφῶ διιχυρίζεται, ὅτι ἐφανήθησαν καὶ τὰ βενά, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνωμαλίαι εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς Γῆς, τῶ ὁποῖαν τῶ ὑποθέτει καὶ αὐτὸς ὅτι ἦτον ποιοτήτερα ὁμαλὴ καὶ λεία.

Ἡ διαστροφὰ (παρεξηγήσεις), ὅπῃ οἱ συγγραφεὺς ἔποι καὶ οἱ δύο δίδαν εἰς τὸ ἱερὸν κείμενον τῆς Γραφῆς, ἐν ᾧ διιχυρίζονται πῶς τὸ ἔργον, εἶναι ποροδιλόταται, ὅθεν μὴτε εἶναι χρεῖα νὰ τὰς ἐκδέσωμεν. Πρὸ πάντων ἡ ἰσότης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ ἡ ἀπασία τῶ βενῶν πῶς ἠμπορῶν νὰ συμβιβασθῶν μετὰ τὰς τέσσαρας μεγάλας ποταμῶς, ὅπῃ εὐγανῶν ἀπὸ τὸν γήϊνον Παράδεισον; Πῶς νὰ καταλάβωμεν τὰς ποταμῶς χωρὶς τὰ βενά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔφερε νὰ ἔχεν τὰς πηγὰς, καὶ τῶ ἀναγκαίαν ἐπίκλισιν (κατήφορον), εἰς τῶ ὁποῖαν ἔφερε νὰ ἔχεν;

Δ. Γ'. Ἐπίδοσις τῆ Μπεφῶμ.

Ο Κόντις Μπεφῶν, ἀνὴρ φαντασίας θερμοτάτης, δεῦ ἠθέλησε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς Ἑγγλέζας. Ἐπέθεσε καὶ αὐτὸς καὶ Ἡλίος, καὶ Ἄστρα, καὶ Πλανήτας, καὶ Κομήτας κτισμῶν πολὺ ποιοτήτερα· ἔπλασε καὶ αὐτὸς τὰς Κομήτας παίζοντας, μετὰ ἔσπον ὁμῶς πολλὰ κτισμῶν.

Αὐτὸς ἐπέθεσεν ὅτι εἷας Κομήτης ἐλκόμενος μετὰ σφοδρότητα, ἐπῆγε καὶ ἐκτύπησεν εἰς τὸν Ἡλίον· ὅτι ἡ ὁρμὴ αὐτῆ τῆ κτύπε ἀπέκοψεν ἀπὸ τὸν Ἡλίον εἷα κομμάτι ὕλης πεπυρακτωμένης· ὅτι ἡ κίνησις τῆς ρίψεως, ὅπῃ αὐτὸ τὸ κομμάτι μετὰ τῶτον τὸν ἔσπον ἔλαβε, σιωπημῶν μετὰ τῶ ἔλξιν τῆ Ἡλίου, τὸ ἀνάγκασε νὰ κινήται πρὸς αὐτόν· ὅτι τὸ κτύπημα ξεκολλῶντάς το ἀπὸ τὸν Ἡλίον, τῆ ἔδωκε μίαν κίνη-

σιν θεωροφικῶς θεὸς τῆς ἀξονάτης, ὅς αἰτίας τῆς ὁποίας ἡ πεπυρακτωμένη αὐτὴ ὕλη ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὸ σφαιροειδὲς σχῆμα, ὅπῃ ἔχει καὶ τὸ παρὸν ἡ Γῆ· ὅτι μακρυνώσας ἀπὸ τὸν Ἡλίον αὐτὸ τὸ κομμάτι, ἐκρύωσε κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἐγένετο ἐπιπέδου νὰ δεχθῆται καὶ νὰ διατηρήσῃ ἐπάνω τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα· εἰς τὸ κεντρικὸν τὸ ὅμως διατηρεῖ ἀκόμη καὶ τώρα ἐκεῖνο τὸ ἀρχαῖον πῦρ, καὶ ἐντεύθει προέρχεται τὸ κεντρικὸν πῦρ τῆς Γῆς, τὸ ὁποῖον εὐτὸς καὶ ἄλλοι πολλοὶ τὸ καταφάσκου εἰς αὐτῷ· εἶναι ὅμως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὅπῃ τὸ ἀποφάσκου.

Τὸ ψεύδος ὅμως καὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἀποδείχεται ἀπὸ τὴν πᾶσι πᾶσι καὶ ἄλλων πολλῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τῆς πρῶτης ὁρέων, καὶ μάλιστα τῆς γρανιτῶδων, τὰ ὁποῖα δὲν δίδου κανένα σημεῖον τὸ νὰ ἔλαβον ἀρχικῶς ἀπὸ τὸ πῦρ, καθὼς ἀκολούθησε νὰ τὴν λάβου, ἀνίσως ἡ Γῆ εἰς τὴν ἀρχικῶς δὲν ἦτον πᾶσι μία ὕλη πεπυρακτωμένη, ἀλλὰ μάλιστα τὴν ἀντίον ἡ κρυστάλλωσις τὴς δείχνει ὅτι ἡ ἀρχὴ τὴς πρέπει νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ἀλλὰ ἡθέλωμεν ἀποπλανηθῆ πολλὰ τὰ σκοπεῖμας, ἀνίσως ἀκολούθησαμεν ὅλας τὰς ὑποθέσεις, ὅπῃ διαφοροὶ καὶ διαφόροι καιρὸς θεὸς τῶν χηματισμῶν μάλιστα τῆς Γῆς ἐκαμα (1). Θέλωμεν θεωροφικῶς λοιπὸν εἰς τὸ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον μερικὰς ἀπὸ τὰς πλέον νεωτέρας, αἱ ὁποῖαι ἀν' ὅχι ἄλλο, ἔχου καὶ τὸ κοινόμῃον τὸ νὰ εἰσὶν εἰς διαφόρα φαινόμενα, ὅπῃ μὰς χορηγεῖ ἡ ποσοτικὴ πᾶσι πᾶσι τῆς παρέσεως καταστάσεως τῆς Γῆς.

§. Δ'.

(1) Λεϊβνίτιος, Βοσβαρντ, Ραϋ, Σγεζερ, καὶ ἄλλοι.

§. Δ'. Ὑπόθεσις τῆς Βίλδ.

Ο κύριος Βίλδ, Γενεραλ-καπιτανός τῆς μεταλλουργειῶν τῆς Βασιλείας τῆς Μπέρνας, εἰς εἰς σοφώτατον σύγγραμμα (βλ. τῆς ἑρέων τῆς Τοπαρχίας Αἴγλε (τῆς ὁποῦ ἡμπορεῖ τινὰς νὰ ἰδῆ μίαν ἀξιόληφιν εἰς τὰ περὶ ὀψιμῶν καὶ τεχνῶν ἐπιλέκτα σύγγραμμάτια τόμ. ΙΒ'. σελ. 185) ὁμιλῶντας λόγῳ πάρεργον περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ἑρέων, ἀποτίθησι τὰς ἀδελφικὰς ῥήσεις τῆς ἐρωμάτων θαλασσίων κόγχων, ὅπως εἰρηκῶν ἐπάνω εἰς τὰ βενά, ὅπως λέγονται Dent des Moicles, Dent du Midi, Meunran, Diablerets, ε. ε. εἰς ὕψος ἀξιόπτερον ἀπὸ ἑκτῶ χιλιάδας ποδῶν ἐπάνω ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ ὡς αὐτὸ ὅπως εἶναι ἀκατάληπτον, ὅτι ἐσάθη ἐκεῖ ἐπάνω θαλάσσης, νομίζει ὅτι ἡ φλέδα τῆς Γῆς ἦτον κατ' ἀρχὰς ὅλη ὑπὸ κάτω εἰς ὕδατα, καὶ ὅτι τὸ πῦρ, ἢ τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦσόν, ἢ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖονδήποτε ἄλλο ὄν, ὅπως συνηθίζει νὰ ἀποξενῆ τὰς σεισμὰς, ἀνεσῆκωσεν κατ' ὀλίγον ὀλίγον τὰ ἐρώματα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἦτον συγκεκρομημένη ἡ ἐπιφανεία τῆς Γῆς, καὶ μὲν τῶν τῶν ἑρέων ἐξημάτισεν τὰ βενά.

Καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν πρώτῃ ἐρωματοποίησιν ὁ γεωγνῆς ὡς βαρύτυρος ἦτον ἀδελφικῶς ἀπὸ ὅλα, καὶ φυσικὸν λόγον εἰς τὴν ἀνασῆκωσιν ἔωρεπε, λέγει, νὰ ἔσεν εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος, ἐπειδὴ τὰ ἐλαφρότερα ἐρώματα ὅπως ἦτον ἐπάνω εἰς αὐτὸ, ἔωρεπε νὰ πέσεν καὶ τὰ πλάγια, καὶ νὰ λάβεν ἔπειτα ἐκεῖνας τὰς καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἦτον καθέως θέσεις, ὅπως βλέπομεν εἰς αὐτά.

Τῶν ἀνωτάτων κόγχων ἐρωμάτων δίδει λόγον ὅτι τὰ ἐρώματα, ὅπως ἦτον ἐπάνω εἰς τὸν γεωγνῆν, δὲν ἔπεσαν παντὸς καὶ ὅλα εἰς τὰς πλάγας τῆς νέων βηνῶν, ἀλλὰ μερικὰ ἔμειναν εἰς τὰς κορυφὰς.

Δὲν διιχυρίζεται μὲν ὅλον τῶν, ὅτι ὅλα τὰ βενά

ἔλαβαν τὴν ἰδίαν ἀρχὴν, ἀλλὰ ὑποθέτει ὅτι πολλὰ ἔγιναν ἀπὸ τὰ νερά, τὰ ὅποια βέχωντας ἔσκαφαν καὶ ἔκαμαν τὰς κοιλάδας· ὅμως εἰς τέτιαν, λέγει, πείρασιν τὰ νερά δὲν ἔκαμαν ἄλλο, ἀλλὰ ἐδιαίρεσαν τὰς μεγάλας ράχεις, ὅπερ εἶχαν ἀνασηκώσῃ τὸ πῦρ.

Δ. Ε'. Τὸ πόθος τῆ Βόρζα.

Βικούντιος Βόρζας ὁ Βερονέζος, σοφώτατος Φυσιολόγος καὶ Χυμικός, καὶ κτήτωρ τῆς θαυμασίας ἀθροίσεως τῶν λιθοπεποιημένων ἰχθύων τῆ ὄρκου Βόλκα, τῆ ὅποια θέλει ἐκδοθῆ ἐντὸς ὀλίγου ἢ ἰσορείας, ἀνάμεσα εἰς αὐτὰ τὰ λιθοπεποιημένα ὄφθαλμα ἔχει μεγάλα, τὰ ὅποια εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν θάλασσαν τῆ Οὐταχέϊτε, εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Βρασίλιας, εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Νέας Γῆς, κτ.

Πρὸς τέτοις ὄρκεσιν ἤδη νεωστὶ εἰς τὸν ἴδιον τόπον πάμπολλα κόκκαλα τετραπόδων ζώων εἶδος ἔξαισις μεγέθους, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ ἥμισυ εἶδος κοκκάλα ἀπὸ μικρὸν ἔχει μακρὸς βραχίονα ποδῶν, καὶ ἡμίσεως.

Παρόμοια κόκκαλα ἰξόδρομον ὅτι ὄρεθθησαν εἰς τὴν Σιβηρίαν, εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Τοσκάναν, εἰς τὴν Σικελίαν, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὸν Ὀχίον ποταμὸν, καὶ εἰς τὸν Χιλί· κόκκαλα, τὰ ὅποια ἐνομίζοντο προτιότερα ὅλα νὰ εἶναι ἐλεφάντων, ἢ ἱπποποτάμων, ἢ ῥινοκέρων· πολλὰ ὅμως ἀπὸ αὐτὰ, ὁ κύριος Χέντερ, κείνωντάς τα ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα, νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀποδοθῆν εἰς ἄλλα εἶδη ζώων ἀγνώστων ἤδη, ἢ ἔξαισις ἀφροδύτων (Ἐκλογή Συγγραμμάτων. Ἀξιολόγ. Μεδιόλανα Τόμ. Α'. σελ. 96.).

Αὐτὰ τὰ κόκκαλα δέσκονται τὰ πρῶτα τῆς ἀκτισμένης, καθὼς καὶ πολλὰ σώματα θαλάσσια, ὅπερ ἀνδρῶνται εἰς τὰ βενά, καὶ μάλιστα τὰ μεγάλα ὄσφρα,

Ἰσραὴλ, καὶ τὰ μεγάλα κέρατά τῆς Ἀμμωνος (ὄνομα, τὸ ὅποιον ἡ Φυσικὴ Ἰσραὴλ δίδει εἰς μίαν κογχύ-
 λην περροειδῆ, ἢ ὅποια δὲν δέξεται ὡσαύτι λι-
 θοπερικυμῶν, καὶ εἰς τὰς κόλπας τῆς γῆς), τῆς ὅ-
 ποιας καὶ αὐτὴ εἶναι ἀγνώστος τὴν σήμερον ὁ τόπος
 τῆς γένεσός.

Ἡ μετακίνησις τῶν τῆς σωμάτων ἀπὸ τὸ εἶνα
 μέρος τῆς γῆνης σφαίρας εἰς τὸ ἄλλο, δείχνει βέ-
 βαια μίαν μεγάλην μεταβολὴν ἢ σύρριψις σωμά-
 των τῶν σκληρῶν, καὶ προσέτι ἢ δυνάμεις, μετὰ τὴν
 ὅποιαν ἐξεκόλλησαν ἀπὸ τῆς σκοπέλης τῆς τὰ κορά-
 λια, τὰ ὄσειδα, καὶ ἄλλα λιθοφυτά, ὅπῃ τῶρα δέ-
 ξίσκονται εἰς τὰ ὄρη, δείχνει ὅτι ἢ μεταβολὴ ἐσάθη
 φοβερά καὶ ὀρμητικώτατη.

Διὰ τὴν ἀνιχνύσθη τὴν αἰτίαν, ὡσαύτιρεϊ (1) ὅτι
 εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς γῆνης σφαίρας ἔχομεν
 δείγματα κρατήρων παλαιότατων. Σημεῖον ἀναμφίβο-
 λον τῆς ὑφδαπώδους ἀρχῆς τῆς ποικίλων κρατήρων εἶναι
 τῆτο, ὅπῃ δὲν δέξεται εἰς αὐτὴς ἀνοικτὸν τὸ στό-
 μα, ὅπῃ δείχνει τὸν τόπον τῆς ἐκβράσεως, ἀλλὰ εἶ-
 ναι ὅλοι στρογγυλαίμοι, καὶ τεπωμοί, καὶ σκεπασμέ-
 νοι ἀπὸ τὸ εἶνα καὶ ἄλλο μέρος μετὰ τρώματα συγκεί-
 μνα ἀπὸ θαλάσσιας, ἢ τιτανώδεις γαίας, καὶ διαφο-
 ρως κεκλιμένα, ἐνίοτε καὶ ὀριζοντικά.

Εἰς τὴν δυνάμιν καὶ βίαν λοιπὸν τῆς κρατήρων τῆ-
 των ἀποπέμει τὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπισυμβᾶσαν ἀνασῆ-
 ποντες τῶν τῶν ὑψηλότερα ὄρη τῶν σωμάτων, τῆς
 ὅποιαν ὁ κατ' αὐτὸν τόπος εἶναι τὰ βαθυτάτα κοιτώ-
 ματα τῆς θαλάσσης καὶ εἰς τὰ ὀρμητικώτατα ρόμα-
 τα, ὅπῃ ἔπαρε ναὶ ἢ κολλῆθησαν εἰς ἐκείνῃ τὴν φει-
 κτὴν καταστροφῇ, ἀποδίθει τὴν σωτήριον, καὶ τὴν
 ἀπὸ

(1) Περὶ τῆς καθόλου καταστροφῆς τῆς ὑδρογείας Σφαίρας. Ἐπι-
 σολὴ πρὸς τὸν Π. Οὐράτιον Ρόταν Δ. Δ. τῆς Ἀνατολικῆς Γλώσ-
 σων εἰς τὴν Μάκτοβαν.

Ἐπὶ τὸ εἶς τὸ ἄλλο χεδὸν ἡμισφαίριον μετακόμισιν τῆ πλήθους τῆς θαλασσίαν, καὶ πολλῶν γήινων σωμάτων, ὅπως εἰς τόσον ἀπφικισμύες τόπες δεισκονται τῆς δυνάμεως τῆς ὁποίων ῥυμάτων εἶς τεκμήριον κατ' αὐτὸν εἶναι καὶ αἱ πολλαὶ καὶ πολλαίς μεγαλώταται πέτραι, ὅπως δεισκονται κυλισμύαι καὶ σρογγυλωμύαι εἰς τὰ νῶτα θαφόρων βενῶν, εἰς τὰ ὁποῖα βέβαια δευ' ἀνήκων, ὡς αὐ' ὅπως ποροδιλόταται εἶναι ἄλλης καὶ ἄλλοτείας φύσεως.

§. 4. Ἰ' πόσεις τῆ Π. Πίνης,

Ο Π. Δ. Ἐρμηνέγιλδος Πίνης δημόσιος Διδάσκαλος τῆς φυσικῆς Ἰσορείας εἰς τὰ Μεδιόλαινα, καὶ δευ' πολλῶν θαυμασίαν συγγραμμάτων γνωσιμώτατος, ἐκτείνεται εἰς εἶς πολλαὶ πλατύτερον σύστημα. Αὐτὸς ἀναβαίνει ἕως τῆ πρώτῃ ἀρχῇ τῆς Γῆς, θατέλλωντας εἰς αὐτῇ ἕεις καταστάσεις θαφόρες, τὴν ἀρχικῇ, τῆ πρώτῃ, ὅπως ἔγινε κατόπι δευ' αὐτῇ, καὶ τῆ δευτέρῃ, ὅπως ἦλθον ἕτερα δευ' αὐτῇ (τῆ πρώτῃ). Ὡς τόσον δευ' τὰς δύο πρώτας μόνον ἕως τῶρα ἐπραγματεύθη (1), ἀφίνωντας νὰ ὁμιλήσῃ δευ' τῆ τρίτῃ εἰς τὸ ἐξῆς.

Ὅτι τὰ πρώτοτυπα βενῶν καὶ μάλισα τὰ γεωιτόδη, τὰ ὁποῖα μετ' τὸ νὰ συγκροτῶν τῆ βῆσιν ὅλων τῆς ἄλλων, δικαίως ἐνομιθῆσαν τὰ πλέον ἀρχαιότερα, ἔλαβαν τῆ ἀρχικῆς δευ' ἕλας λελυμύας εἰς εἶς ῥυτὸν ὑδατῶδες, τῆτο εἶναι τόσον φανερόν δευ' τῆ κρυσάλλωσίν τες, ὅπως κανείας δευ' τῆς Γαιολόγης δευ' ἠθελε πολμύση ποτε νὰ ἀμφιβάλῃ.

Λοιπὸν τῆτε τεθούτος, ἰδετ' μετ' ποῖον ἕρόπον ὁ κλετ
νός

(1) Δοκίμιον περὶ μιᾶς νέας θεωρείας τῆς γῆς. Ὅρα Συγγραμμάτια ἐπιλέκτα περὶ Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν Τόμ. ΙΓ'. σελ. 361.